

„t Seghen Waert”

Verenigingsblad van het Historisch Genootschap

Oud Soetermeer

opgericht 12 januari 1949

9e jaargang, nr 3
juni 1990

VOOR KWALITEIT
echt naar slager

Dorpsstraat 127 Zoetermeer
Tel. 079 - 163525

VOLLEBREGT

Emmapark 88 Pijnacker
Tel. 01736 6597

Ook voor
borrelgarnituur,
koude schotels
of geheel verzorgd
koud-buffet

Uw Drogist!
drogisterij
parfumerie
voetverzorging
kruidenrij
„Het Gouden Kruis”

DORPSSTRAAT 155
(Hoek Stationsstraat) Tel. 163116

' T S E G H E N - W A E R T

Verenigingsblad van het
Historisch Genootschap Oud Soetermeer

9e jaargang, nr 3

juni 1990

Dagelijks Bestuur:

Voorzitter: C.A.L.van Wieringen, Mauritsstraat 10,
2712 CW, tel.163764
Secretaris: Henk Windmeijer, Herikerberg 86,
2716 EX, tel.211119
Penningmeester: A.C.Mellema, Herenwaard 45,
2716 XR, tel.515684
Postbank nr: 4788145 t.n.v. Hist.Gen.Oud Soetermeer

Ledenadministr.: A.van Noort, Mauritsstraat 8,
2712 CW, tel.163559

Redactie
verenigingsblad: Mw C.J.Moerman-van Voorst, Irenelaan 15
2712 CC, tel.163487
A.van Noort, Mauritsstraat 8,
2712 CW, tel.163559

Public Relations: Linda Vrouwenfelder, Heijermanshove 147
2726 AG, tel.212635

Contactpersonen werkgroepen:

Archeologische werkgroep (AWZ): Patrick van Domburg, Voorweg 162,
tel.517058
Genealogie en heraldiek: Marjolijne Vijverberg,
Stekelbaarssloot 35, tel.316552
Interviews oude Zoetermeerders: Gloria Stuijt, Bunzingweide 14,
tel.417175
Archiefonderzoek: Ronald Grootveld, Glanswit 33,
tel.611720

Historisch Museum 'T Oude Huis:

Conservator: Hilje Wolfson, p/a Dorpsstraat 7,
2712 AB, tel.164735 (dagelijks van 9-16)
Openingstijden: woensdag, zaterdag, zondag van 13-16 uur

LEDENBESTAND

In de periode van 8 maart tot en met 13 mei mochten we weer vijfentwintig nieuwe leden welkom heten, waardoor we nu 670 leden tellen. Het ziet er naar uit, dat we dit jaar nog de 700-leden grens overschrijden. Het succes van de huidige tentoonstelling 'Over de oorlog gesproken...' stemt ons wat dat betreft zeer optimistisch. De nieuwe leden zijn:

Advokatenkantoor J.Keereweer, Dorpsstraat 9
Mevr.C.S.Blom-Smink, Amaliplaats 24
G.Bos Azn, Eerste Stationsstraat 25
M.Brinkman, Chopinrode 39
Mevr.A.A.Brusse-Hermus, Vlamingstraat 14
G.Colon, Klaproostuin 33
D.M.T.Eimermann, Herenwaard 53
C.L.Fokke, Bootsmastraat 37
T.M.van Haaren, C.van Eerdenstraat 17
C.J.van Luijpen, Leiwater 73
Mevr.J.Mantz-Olivier, Nicolailaan 38, Bilthoven
P.G.Manoch, Salland 12
R.Marchal, Binnenwater 160
A.C.Mellema, Herenwaard 45
M.H.Nieuwets, Van Ostadestraat 15
L.C.M.Pont, Herikerberg 34
C.Rienties, Irenelaan 12
Mevr.W.Romeyn, Lelievaart 9
S.P.Smits, Dunantstraat 164
Mevr.S.Smolenaars-v.d.Bos, Dorpsstraat 85
J.B.M.Spekman, Vederkruidvaart 47
H.van Staalduinen, Fazantstraat 35, Maassluis
H.ter Veld, Vendelpad 6
A.M.Vollebregt, Dr.J.W.Paltelaan 208
R.Vonk, Hoekerkade 71

IN MEMORIAM

In april overleed onverwachts ons lid C.J. (Cor) van Hilten. Vrijwel elke excursie van Oud Soetermeer was hij present met zijn onverbeterlijk optimisme. Ook in de oorlogsjaren was hij actief, o.a bij diverse wapendroppings op Zoetermeers grondgebied. Aansluitend op zijn B.S.-periode solliciteerde hij met succes bij de politie, maar na een aantal jaren keerde hij toch weer terug naar zijn oude 'stiel': boer aan de Zegwaartseweg.

In dezelfde maand ontviel ons, ook geheel onverwachts, mevrouw Van den Dool, echtgenote van onze oudpenningmeester, P.van den Dool. Mede door deze functie heeft mevrouw Van den Dool haar man heel wat avondjes moeten missen.

Dat zij beiden mogen rusten in vrede.

ACTIVITEITENKALENDER

dinsdag 29 mei	Lezing kerkelijke bouwstijlen door Dra. B.Koopmans; Morgenster, 20 uur
zaterdag 16 juni	excursie Den Haag: kerkelijke bouwstijlen
zaterdag 25 augustus	excursie Xanten (in het kader van Kerkepad); zie verenigingsnieuws
zaterdag 8 september	Open Monumentendag; Open Huis; tentoonstelling AWZ onder het motto <u>Twaalfeneenhalf jaar opgravingen in Zoetermeer</u>
dinsdag 25 september	Lezing 'Beleg en ontzet van Leiden' door A.v.Noort; Morgenster, 20 uur
dinsdag 30 oktober	Dia-vertoning 'Oud en nieuw Zoetermeer' door C.v.Wieringen en H.Klos; <u>Kruispunt</u> , 20 uur
dond. 29 november	Lezing/dia's archeologie; Morgenster, 20 uur
dinsdag 18 december	Ledenvergadering, Morgenster, 20 uur

VERENIGINGSNIEUWS

Excursie kerkelijke bouwstijlen

Voor zaterdag 16 juni staat weer een van de door het Historisch Genootschap regelmatig georganiseerde uitstapjes op het programma. Voor deze dag is een wandeling door Den Haag gepland onder leiding van Botine Koopmans, deskundige op het gebied van bouwstijlen. De wandeling zal onder meer leiden door het Statenkwartier, langs Duinoord en door een villawijk met verschillende ambassades. Belangstellenden voor deze excursie worden zaterdag 16 juni, 10 uur op het station Den Haag Centraal verwacht.

Lezing bouwstijlen

Dinsdag 29 mei aanstaande zal Botine Koopmans wederom een lezing geven over bouwstijlen. De bijeenkomst is in de benedenzaal van de Morgenster aan de Nassaulaan om 20 uur. Voor leden gratis, niet-leden betalen f. 2,50.

Excursie naar Xanten (Dtsld)

Op zaterdag 25 augustus a.s. wordt in het kader van 'Kerkepad-1990' een excursie georganiseerd naar Xanten in Duitsland. Xanten is een oude stad in het Nederrijnse op een uurtje rijden van de grens. In deze plaats is dan een stadsroute uitgezet.

Het reisschema is als volgt:

Vertrek: 7.00 uur Marijkestraat/hoek Oranjelaan (wijk 12); eventueel een lunchpakket meenemen; onderweg wordt een koffiestop gemaakt; paspoort meenemen (of ander geldig document).

Terugkomst: Er wordt gestreefd om 18.30 uur terug te zijn in Zoetermeer.

Kosten: f. 27,50 per persoon, tijdig over te maken op Postbank nr 213155, ten name van C.van Wieringen te Zoetermeer, onder vermelding van 'excursie Xanten'.

Opgeven: Bij mevrouw Brandhorst, tel.517047 of de heer Van Wieringen, tel.163764.

TENTOONSTELLING 'OVER DE OORLOG GESPROKEN...'

Tot 19 augustus 1990 is in 't Oude Huis, Dorpsstraat 7, de tentoonstelling 'Over de oorlog gesproken...' te zien. Ter gelegenheid van deze tentoonstelling is een boekje onder de gelijknamige titel uitgegeven in samenwerking met Drukkerij Ribberink.

Over het dagelijks leven in Zoetermeer en Benthuizen tijdens de tweede wereldoorlog is tot nu toe weinig geschreven. Wij hebben van de nood een deugd gemaakt en mensen geïnterviewd die de oorlog hier hebben meegemaakt. In 'Over de oorlog gesproken...' vertellen zij over wonen en werken, het bestuur, het onderwijs, schaarste, verzet en bevrijding in 1940-1945. Zeer veel particulieren hebben naar aanleiding van oproepen in de plaatselijke pers objecten uit de oorlog aan het museum ter beschikking gesteld. Op de tentoonstelling zijn onder meer een schoolklas en een keuken uit de oorlog nagebouwd. Daarnaast zijn er kleinere objecten tentoongesteld, zoals een stencilmachine, smokkelschort, schoolmateriaal, een tabaksnijmachine, zelfgemaakte noedkachel, (vervalste) persoonsbewijzen, foto's, documenten en nog veel meer. Ook is op de tentoonstelling een videofilm van onder andere de Binnenlandse Strijdkrachten en de bevrijdingsfeesten in Zoetermeer te zien.

Twee weken na de opening hebben reeds achthonderd mensen de tentoonstelling bezocht, waaronder een groot aantal schoolklassen. De scholen krijgen een speciaal samengestelde diaserie over de oorlog te zien en alle kinderen maken ook een vragenlijst bij de tentoonstelling. Deze vragenlijst is ook voor individuele bezoekers gratis verkrijgbaar in het museum.

Het museum is geopend op zaterdag-, zondag- en woensdagmiddag van 13u tot 16 uur.

'OVER DE OORLOG GESPROKEN...'

Zoetermeer 1940-1945

Aan de hand van interviews, herinneringen en dagboekfragmenten hebben Ton Vermeulen en Ronald Grootveld het boek 'Over de oorlog gesproken' samengesteld. Het behandelt Zoetermeer in de oorlog, gezien door de ogen van Zoetermeerdenaren. Anders dan de gelijknamige tentoonstelling, die zich op Benthuzen en Zoetermeer richt, betreft het boek alleen Zoetermeer, omdat over 'Benthuzen in de oorlog' reeds een publicatie is verschenen.

Na de meidagen van 1940 (toen was het menens!) worden de verhoudingen tussen Duitsers en Zoetermeeders beschreven. De arbeidsinzet komt aan bod (die gingen gewoon); een groot gedeelte van het boek is gewijd aan het plaatselijke verzet. Het begon met de illegale pers en valse bonkaarten, later gevolgd door acties tegen zwarte slachters, door wapendroppings en nog veel meer. De hoofdstukken 'Ze waren altijd 's nachts op pad' en 'Zwarte Han' spreken voor zich.

Fragmenten uit een dagboek geven een nauwkeurig beeld van het dagelijks leven in 1943 en uiteraard komen ook vorderingen en de daarop volgende schaarste aan de orde. Aan de 'Hocus Pocusfabriek', waar veel surrogaatartikelen werden vervaardigd, is een paragraaf gewijd, maar ook aan de hongertochten die duizenden stedelingen naar Zoetermeer ondernamen.

Het laatste hoofdstuk is gewijd aan de bevrijding en de maanden die daaraan voorafgingen. In Zoetermeer werden op bevrijdingsdag nog twee mensen door de Duitsers neergeschoten.

Een chronologie van voor Zoetermeer belangrijke oorlogszaken besluit het boek.

'Over de oorlogsjaren gesproken...' is van 28 april af te koop in Museum 't Oude Huis en bij Boekhandel Ribberink. Kosten f. 14,50. HAAST U !!! De oplage is slechts 1000 exemplaren.

AMERICAN CLEANING SERVICE

Voor beter kleding reinigen
en reparatie

Stationsstraat 3
Tel. 079-16 41 14

van Oosterom
schoen & mode
dorpsstraat 107 en
telefoon 16 30 29 comfort
zoetermeer

TAXIBEDRIJF ~~van der sluk~~

Taxi's voor alle ziektefondsen

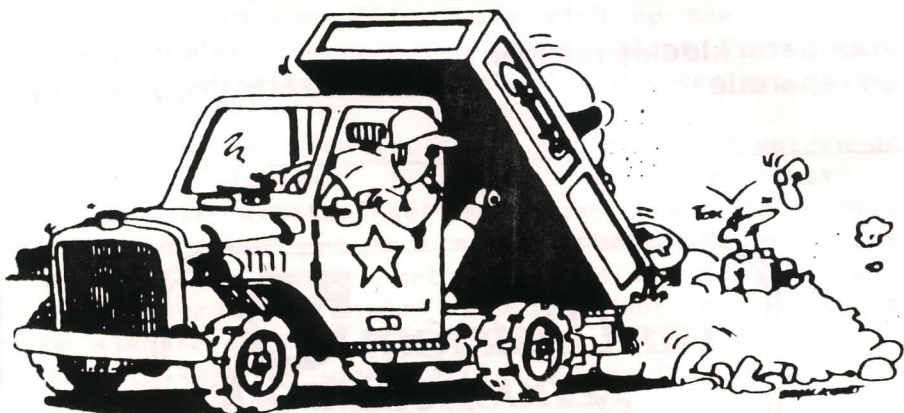
Ziekenvervoer ● Trouwauto's ● Rolstoelvervoer

 079 - 515151*

Kerkenbos 9

2715 RP Zoetermeer

HET AVONTUUR BEGINT BIJ DE DUMP

- CAMPINGSPOORT
- SCHIETSPOORT
- WERKKLEDING
- CAMPINGGAS
- DARTSPORT
- MESSEN
- LEGERKLEDING
- VRIJETIJDSKLEDING

de dump
de hervijver
dorpsstraat 66 zoetermeer

079-
163551

INTERVIEW MET DE HEER P. VAN WAAY

Herinneringen aan de Tweede Wereldoorlog in Zoetermeer

De heer Van Waay was 10 jaar toen de tweede wereldoorlog uitbrak. Hij woonde toen in de Dorpsstraat en werd met de gevolgen van de oorlog op velerlei wijzen geconfronteerd. Om te beginnen waren er gedurende de oorlogsjaren problemen met het volgen van onderwijs. De lagere school heeft de heer Van Waay in Zoetermeer nog kunnen afmaken. Deze school werd overigens in 1943 wel gevorderd door de Duitsers en hierdoor noodgedwongen overgeplaatst naar lokaties aan de Stationsweg en de Schenkelweg. Voor middelbaar christelijk onderwijs, zoals de Mulo, moest men naar Voorburg. Veel leraren waren op deze school afwezig doordat ze hadden moeten onderduiken, of zo ondervoed waren, dat ze niet konden werken. Tijdens de hongerwinter was het volgen van onderwijs in Voorburg geheel onmogelijk geworden, door het ontbreken van vervoer. De enige mogelijkheid tot onderwijs was dan het volgen van bijlessen door enkele bevoegde leraren.

In de loop van de oorlog werd het een normaal verschijnsel, dat er overal in het dorp soldaten aanwezig waren. Dit waren niet alleen Duitsers, maar ook Polen en Mongolen. Daarnaast werd Zoetermeer aan het einde van de oorlog ook geconfronteerd met het feit dat zeer jonge kinderen van rond de 17 jaar door de Duitsers aan het front werden ingezet. "Soms stond een jonge schildwacht bij het schildwachtershuisje voor de Ortskommandantur, vlak tegenover ons huis, te huilen", zo weet de heer Van Waay zich te herinneren.

Regelmatig vonden er ook bombardementen plaats op de Rijksweg A12 die langs Zoetermeer loopt. Deze weg was strategisch van groot belang, vanwege zijn Oost-West-verbinding. Door middel van razzia's onder Zoetermeerse jongeren verwierven de Duitsers zich arbeiders om man-gaten te graven langs de A12. Het was in het dorp Zoetermeer goed merkbaar, dat het op de vliegroute van de Engelse en Amerikaanse vliegtuigen richting Duitsland lag. Zowel overdag als 's nachts werd er gevlogen. De Amerikanen

vlogen het meest overdag en de Engelsen 's nachts. In de eerste oorlogsdagen zijn er zelfs zeer veel luchtgevechten boven Zoetermeer geweest. In de loop van de oorlog zijn er dan ook wel enkele vliegtuigongelukken in en rond Zoetermeer gebeurd. Een voorbeeld hiervan is het neerstorten in 1943 van een 'Messerschmidt 109'. Deze ging bij een landing even buiten het dorp op een grasveld over de kop. Dat was een hele sensatie. De Duitsers lieten ook toe dat mensen gingen kijken. Wel zo'n 1000 mensen kwamen die dag naar de plaats van het ongeluk, waar ook nog een Duits verkenningsvliegtuig het wrak kwam inspecteren. In het najaar van 1943 stortte een Amerikaans vliegtuig neer op het land langs de Bleiswijkseweg. Op het moment van het ongeluk waren de heren Van der Wel en Van Elleswijk op het land bezig en zij konden nog net op tijd dekking zoeken in een greppel. Zij zagen hoe het vliegtuig, nog net voor het neerstortte, van koers veranderde, waardoor de boerderij van de heer Van der Wel gespaard bleef. De heer Van Waay was met enkele tientallen anderen zeer snel bij het brandende vliegtuig en hij kan zich nog herinneren, dat het instrumentarium van het vliegtuig her en der verspreid lag. Al spoedig mocht van de Duitsers niemand meer bij het vliegtuig, omdat ze bang waren dat er bommen aan boord waren die af zouden kunnen gaan.

Verder is er nog een Amerikaans vliegtuig neergestort in de Meer-en-Geerpolder bij Zoeterwoude. Dit toestel werd een dag later door Engelse jagers in brand geschoten, misschien omte voorkomen dat de Duitsers er nog iets aan hadden. Hierbij zijn toen diverse mensen om het leven gekomen.

Ook met het verschijnsel 'inkwartiering' werd de familie Van Waay geconfronteerd. De slaapkamer van de heer Van Waay, die aan de Dorpsstraat lag, werd door de Duitsers gevorderd. De relatie met de jonge Duitse soldaat 'Arthur', die bij de familie zijn intrek nam, was redelijk. Als je kon, probeerde je er als jongelui zelfs van te profiteren. Zo was Arthur goed in het oplossen van wiskunde vraagstukken en dat was mooi meegenomen.

Het was van verschillende dorpsgenoten bekend, dat zij NSB-ers waren. Dit betekende niet altijd dat zij verraders waren. Met de crisisjaren achter de rug verwachtten velen

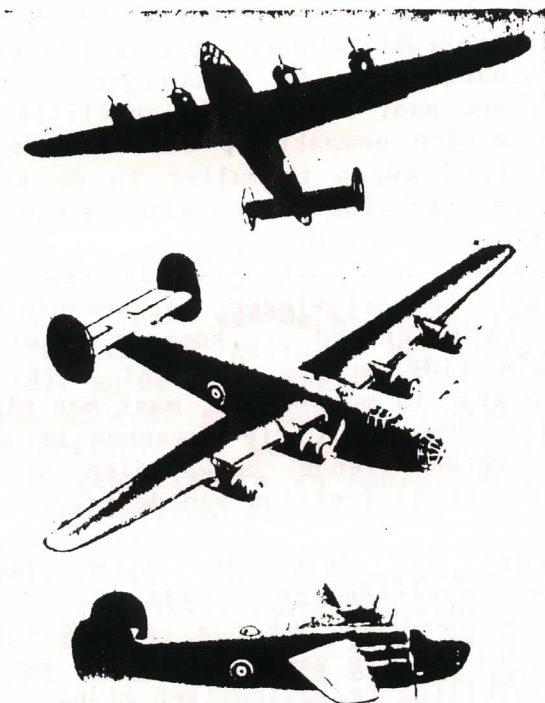
van de NSB betere tijden, een soort idealisme. In Zoetermeer had je ook nog zoiets als een 'gemeenschapsgevoel' en dit voorkwam in sommige gevallen dat NSB-ers verraders werden.

De familie Van Waay heeft in de oorlog niet echt honger geleden. Dit dankzij het feit dat Zoetermeer een agrarische gemeenschap was en er veel familie zelf een boerenbedrijf had. Toch was de voedselsituatie wel degelijk anders. Zo moest je bijvoorbeeld gaan aren rapen op het veld en dat leverde best wat op. Toch werd je in het dorp regelmatig gewezen op het feit dat velen wel degelijk honger leden. Regelmatig kwam het voor, dat mensen van zwakte op straat in elkaar zakten of werden vervoerd op een kar.

Consolidated „Liberator“ (USA-Groot-Brittannië)

(USA-registratie: B - 24)

Bommenwerper en zeeverkenner

Bemanning: 6—10 personen

Motorvermogen: 4×1200 pk

Bewapening: 6 posten voor beweegbare mitrailleurs

Prestaties: maximale snelheid op 7000 m hoogte 450 km/uur

Ook draalkoepel op romphoekant

OPEN MONUMENTENDAG 1990

8 SEPTEMBER 1990

De jaarlijks terugkerende monumentendag wordt gehouden op zaterdag 8 september. Ook Zoetermeer heeft enkele beschermde monumenten binnen zijn gemeentegrenzen, die tijdens de tweede zaterdag in september hun deuren wijd openzetten voor het publiek.

Het gaat daarbij om hoeve Meerzicht, de Nederlands Hervormde kerk, de Rooms Katholieke kerk, molen De Hoop en ook het onderkomen van ons Historisch Genootschap, 't Oude Huis.

Ter gelegenheid van monumentendag 1990 is er dit jaar een landelijke tekenwedstrijd voor de jeugd georganiseerd met de opdracht een monument te tekenen. Uit de inzendingen wordt een plaatselijke winnaar gekozen, wiens tekening wordt doorgestuurd naar de landelijke stichting. Die tekening dingt mee naar een van de landelijke prijzen. De tekening moet worden gemaakt op een door de landelijke stichting uit te brengen formulier in de vorm van een ansichtkaart. De stichting is van plan om een set kaarten te gaan drukken en uitgeven.

Een nieuw produkt voor dit jaar is een boekje over bouwstijlen met beschrijvingen en tekeningen van de belangrijkste in Nederland voorkomende bouwstijlen. Het boekje kan als gids worden gebruikt door mensen die geïnteresseerd zijn in monumenten, maar nog niets afweten van bouwstijlen: Het stelt die personen in staat om al wandelend de verschillende bouwstijlen op straat te kunnen herkennen en de leeftijd van de gebouwen te kunnen schatten.

Aan de door de Stichting Open Monumentendag georganiseerde activiteiten heeft het Historisch Genootschap Oud Soetermeer er nog eens twee toegevoegd. Ten eerste zal in de tuin van 't Oude Huis een beeldtentoonstelling te bezichtigen zijn.

Verschillende kunstenaars zijn op dit moment hard aan het werk om hun object voor de opening op vrijdag 7 september af te krijgen. In een kast op de bovenverdieping staat momenteel een prototype van een ontwerp in de letter 'm', waar een neonverlichting doorheen loopt. Hoe dit beeld - en de andere - er over een paar maanden uit zal zien, kunt u tijdens Monumentendag in de tuin van 't Oude Huis met eigen ogen aanschouwen. Ten tweede wordt er een prijsvraag uitgeschreven over een tiental Zoetermeerse objecten die betrekking hebben op Monumentendag. Op een centrale plaats in het dorp zullen de foto's met details van beeldende kunst en van gebouwen uit de omgeving van het dorp worden getoond. Het gaat er daarbij om de oorspronkelijke beelden en gebouwen, waarvan de details zijn gefotografeerd, te herkennen. Voor de winnaars zijn drie geldprijzen beschikbaar.

HOE BEGINT U MET VOOROUDERONDERZOEK

Deze vraag is ons, leden van de werkgroep Genealogie, de laatste tijd veelvuldig gesteld. Het antwoord luidt: "Begin bij jezelf en de eigen familie".

Vraag eens aan ouders, grootouders, tantes, ooms, etc. wat over de familie. Zij weten vaak nog een heleboel gegevens, zoals geboortedata en namen. Misschien zelfs nog van groot- en overgrootouders.

Vaak liggen ergens in een hoek van een kast of op zolder nog oude foto's of zelfs trouwboekjes, militaire papieren, oude geboortekaartjes, bidprentjes, etc. Deze leveren al een aantal belangrijke gegevens op.

Zo staan in het trouwboekje van b.v. de grootouders de namen van hun ouders en achterin staan (soms) de namen en geboortedata van hun kinderen. Door het bekijken van de

oude foto's met een "groepje" familieleden komen vaak weer gegevens naar boven van "o, ja, dat is tante Annie, die getrouwd is met oom Jaap; die zijn geëmigreerd naar Australië". Misschien weet een ander dan weer of ze kinderen hebben of wanneer ze getrouwd zijn. Daarom is het nuttig om achterop gemaakte foto's de namen van personen te zetten en de datum. Zodoende weet dan ook uw nageslacht wie er op de betreffende foto's staan.

Al de op deze wijze verkregen gegevens zet u op een rijtje. Dan kunt u vervolgens naar een archief gaan, zoals het Centraal Bureau voor Genealogie in Den Haag. Daar liggen de gegevens van een groot deel van onze voorouders. Ook vindt men daar boeken, waarin men kan zien of er al eens onderzoek naar de betreffende familie is gedaan. Voorts staan er diverse naslagwerken die men kan raadplegen. Op deze wijze komt men stapje voor stapje verder.

Ook is het mogelijk in een plaatselijk archief te zoeken. Veelal is het dan verstandig vooraf te informeren wat de mogelijkheden zijn. B.v. het Gemeentearchief van Amsterdam kan men zo bezoeken, maar voor Zoetermeer moet eerst een afspraak worden gemaakt. Het archief valt hier onder de afdeling Bevolking; het is beperkt bezoekbaar. In principe is het onderzoek kosteloos en worden slechts de fotocopieën in rekening gebracht.

Binnende werkgroep Genealogie zijn wij op het ogenblik bezig een aantal Soetermeerse en Zegwaartse families uit te zoeken en daar gegevens van te verzamelen. Zo hebben wij de afgelopen weken de gegevens van diverse families ontvangen. Deze liggen altijd ter inzage in 'T Oude Huis op de inloopavonden. De eerstvolgende inloopavonden zijn op 25 juni en 3 september a.s.

Nadere informatie omtrent bovenstaande kunt u verkrijgen bij mevrouw M.E.Vijverberg-Kalkema, tel.: 079-316552.

Mocht u nog beschikken over een reeds eerder gedaan voorouderonderzoek, dan houdt de werkgroep zich aanbevolen, zodat men de tijd verder kan besteden aan families waar nog weinig of niets van bekend is.

M.E.Vijverberg-Kalkema

DROOGMAKING ZOETERMEERSE MEER III

De delen I en II verschenen resp. in het januari nr en april nr van dit blad.

Tot slot verkrijgt men vrijdom van de grafelijkheidstollen voor goederen en materialen.

Dik onderstreept staat in het octrooi de "authoriteit", het recht van de aanvragers om zelf hun molens, sluizen, tochten, verlaten, wegen, kaden, dammen, hoofden, heulen (duikers, boogbruggen), bruggen etc. éénmaal en desnoods andermaal te bouwen, graven en aan te leggen. Dat het niet altijd bij 1 keer bleef, leert ons de geschiedenis van de Beemster. Hier moest men na de dijkdoorbraak van 1610 opnieuw beginnen.

Na het gereedkomen van het werk zullen de keuren van het heemraadschap Rijnland voor de supplianten in dezelfde mate van toepassing zijn als voor de andere eigenaars en gebruikers.

De voormalige Meer, de dijk en de ringsloot zullen voor de tijd van dertig jaar ontheffing hebben van alle bijdragen aan de Spaarndamse dijk en de andere dijken, sluizen etc. van Rijnland. Vervolgens zal gedurende tien jaar het halve morgengeld worden geheven. Daarna "ten eeuwigen dage gedurende vol mergengeld, mergen mergens gelijk". Kennelijk geven de Staten de gesuggereerde sobere vruchtbaarheid van de Meer maar tien jaar de tijd om plaats te maken voor riante wasdom. Supplianten mogen ten behoeve van de onderneming de volgende personen kiezen, die namens hen handelingsbevoegd zijn, een dijkgraaf, heemraden, een penningmeester en andere "officieren". De aanvragers mogen keuren en ordonnantien maken "tot vordering ende goede directie deses wercks". Voor aanleg en onderhoud van de dijk zal er een omslag worden geheven. De hoogte hiervan zal worden vastgesteld, of door een eensgezind standpunt van de ingelanden, of bij stemming. De heffing zal direkt opeisbaar zijn en eventuele invordering zal plaatsvinden ingevolge het dijkrecht en wel "met dubbel gewin".

Alle boetes en vonnissen aangaande het werk zullen ook parate executie hebben en eveneens

en eveneens naar dijkrecht mogen worden geind. Mochten er onoplosbare geschillen ontstaan tussen de ondernemers onderling of met "aan- en bijgelanden" of iemand anders, dan beslist het college van dijkgraaf en hoogheemraden van Rijnland. Dit heeft de juridische bevoegdheid om "absolutelijks", zonder proces of sommatie en buiten het gerecht om, een uitspraak te doen die effect sorteert.

Aan het malen wordt de volgende voorwaarde gesteld. De molens in het bedijkte land zullen niet mogen malen als - overeenkomstig de keuren van Rijnland - bij noorden, noordwesten en noordoosten wind de sluizen in de Rijndijk gesloten zijn. Bij overtreding zullen de instanties van Rijnland daarop passende straffen bedenken. Voor het malen zal mogen aanvangen, zullen genoemde dijkgraaf en hoogheemraden verplicht zijn een beter zomer- en winterpeil te slaan op zekerder en behoorlijker plaatsen (dan voorheen, naar ik aanneem, P.v.W.). Men is verplicht deze afwateringspeilen te slaan in de aanwezigheid van de ondernemers of hun gemachtigden en de bestuurders van de omringende dorpen. Deze peilen zullen niet straffeloos uit de grond mogen worden getrokken of veranderd.

Ondanks genoemde maatregelen zou in de praktijk bij het malen en lozen behoorlijk schade aan de omringende ambachten kunnen worden aangebracht. Rijnlands instanties zullen deze dan door gezamenlijke inspanning van bewoners van het bedijkte land moeten beperken. Dit zal plaatsvinden "bij de bequaamste middelen, ten meesten oirbaar ende (met de) minste quetse van deselve ambachten".

Genoemde afgevaardigden van Rijnland zullen naar billijkheid de bijdrage van het nieuwe land in de kosten van Zoeterwoude en Stompwijk moeten vaststellen, nadat de dertig belastingvrije jaren voorbij zijn. Gedoeld wordt hier op financiële lasten van beide ambachten, van welke de sluizen in de ringdijk het te lozen water van de Meer zullen moeten verwerken.

ad 6 (aanvragers zullen hun verleende octrooi met alle voordelen en condities aanbieden aan de Rekenkamer, enz.): Alvorens de ondernemers behoorlijk gebruik zullen mogen maken van de gunstige akkoorden, alle vrijstellingen, subsidies en kondities, die het octrooi rijk is, zullen zij dit "'t onser camer van reeckeninge" moeten aanbieden.

Nadat het daar verwerkt is, zullen de nodige instanties op bevel van de Staten de consessiehouders moeten gedogen, er "rustelijk, vredelijk ende volkomentlijk" van te genieten.

In dit verband worden genoemd de president en raadsheren van het Hof van Holland, de Rekenkamer "ende allen anderen onsen justicieren, officieren ende ondersaten".

Curieus is, dat de raadsheer van de Hoge Raad, Caspar van Vosbergen, die een van de droogmakers is, door bovengenoemd bevel als "justicier" moet gedogen, dat hij zelf rustig van zijn octrooi geniet. Een paar collega's van hem bij de Hoge Raad trachten eveneens door ondernemen wat neveninkomsten te verwerven. Een ervan is de Beemster droogmaker, remonstrant en medestander van J. van Oldenbarnevelt, Rombout Hogerbeets (1).

(wordt vervolgd)

Benthuizen

P.van Waaij

Met dank aan mevrouw Dr. J. Roelevink

(1) "Van water tot land van land tot water, verwickelingen bij de indijking van de Beemster", Helga Danner 1987 Hoogheemraadschap van de uitwaterende sluizen in Kennemerland etc. p.14 en 15

~~~~~

Kopij voor het oktober-nummer is dagelijks welkom; uiterste inleverdatum: 1 september: Irenelaan 15, 2712 CC Zoet.

~~~~~

ZOETERMEERDERS EN HET HOF VAN HOLLAND (1)

Ook vroeger waren er al moeilijkheden met de belastingdienst, wat dat betreft is er dus weinig nieuws onder de zon:

16.11.1517

"Jonge Claes Gerritsz., ter zake dat hy den schot- en bedegaarder van Zegwaart niet alleen gedreygt maar geslagen hadde met vuyst, als mede zyn dagge (=dolk) tegen hem getrokken om hem te grieven en gezworen om hem syn lyff te benemen, zo hy over hem klaagde.

Gecondemneert om in tinne klederen blootshoofds met een kaars in de hand in presentie vanden schout en schotgaarder van Zegwaart vergiffenis te bidden, de kaars te offeren voor Sint Yno, en in een boete van twaalf Philips guldens te betalen binnen agt dagen op peene (=straffe) van gegeselt te werden met verbod om niemand te misdoen op verlies van zyn regterhand."

Tegenwoordig kennen we een uitvoerig systeem van sociale voorzieningen en hoeft er niet gebedeld te worden. Vroeger moest men wel uit bedelen gaan, maar daar werd keihard tegen opgetreden:

30.07.1534

"Zimon Joostensz. van Zoetermeer ter zake dat hy hadde gaarn rabainen (=?) en bedelen, voor twee jaeren gebannen binnen den dorpe van Zoetermeer op peene om aan het lyff gestraft te worden."

A.H. Bos (1988)

ZOETERMEER EN DE 'GARDES D'HONEUR', 1813

Tijdens de Tocht naar Rusland in 1812 was Napoleons 'Grande Armee' bijna geheel ten onder gegaan. Ook de Nederlandse contingenten hadden zware verliezen geleden. Het 124ste linieregiment infanterie was na terugkeer gereduceerd tot 18 man (1), het 44ste regiment licht infanterie, waarin tot maart 1812 de uit Zoetermeer afkomstige Gerard Vonk diende (2), tot 78 man (3) en de 11e compagnie pontonniers na de beroemde overtocht van de Berezina tot 7 man (4). De Nederlandse cavalerie, bestaande uit het 14e regiment kurassiers en het 11e regiment huzaren, was geheel weggevaagd (5).

De infanterieverliezen konden vrij eenvoudig door het oproepen van extra lichten worden opgevangen, met de cavalerie lag dat echter geheel anders. Immers, infanterie was min of meer dom kanonnevoer, cavalerie daarentegen was een gespecialiseerd wapen dat door zijn uitrusting en training kostbaar was.

Daarom laat Napoleon begin 1813 bekend maken, dat het keizerrijk hem 12000 cavaleristen, de zogenaamde 'Garde d'Honneur', en 15000 paarden mocht aanbieden (6). De autoriteiten werd de keuze gelaten of men dat in 'natura' of in 'geld' wilde doen. Hoewel men eigenlijk niet veel voelde voor deze 'vrijwillige' oorlogsbijdrage, was men aan de andere kant toch ook weer bevreesd voor een repressieve reactie van de Fransen als men geen gehoor zou geven aan deze oproep.

Als een kanton het door hem te leveren aantal niet haalde, kregen de 'uitverkorenen', in het algemeen de zonen van de meer gegoede burgerij, het volgende schrijven van de prefect:

Ik heb de eer u te verwittigen, dat ik u aangewezen heb om deel uit te maken van het contingent gardes d'honneur hetwelk Zijne keizerlijke en koninklijke majesteit machtigde hem aan te bieden. Opgevoed in de beginselen der eer, zult gij ongetwijfeld zeer verheugd zijn, dat de loopbaan daarvan u op een zo vleeiende wijze geopend wordt, en zult gij u haasten

The Personal Touch

Mannenkleding is een zaak van common sense en personal touch. In de keuze van een kostuum schemert de persoonlijkheid van de drager door. Van Waay vertaalt mode en styling naar persoonlijke smaak.

van waay
Fashionhouse for men

DORPSSTRAAT 163½ - ZOETERMEER

☎ 079-163910

Superieure elegante kleding

- * Lady Arrow
- * Betty Barclay
- * Gil Bret
- * Elvi Couture
- * Frankenwälder
- * Freya
- * Gardeur
- * Marcelle Griffon
- * Huckle/Ravens
- * Roberto Sarto
- * Seda Modell
- * Gerry Weber

van waay

mode - Zoetermeer

Dorpsstraat 89-91

Tel. 079-163167

om aan de door mij gedane oproeping
gehoor te beantwoorden.

Ook de Zoetermeerse autoriteiten werden met het decreet van 13.01.1813 geconfronteerd en men besloot om gehoor te geven aan deze oproep (7). Het gemeentebestuur, dat uit de tekst van het decreet begreep dat de stad Parijs spontaan met deze actie zou zijn gestart (8), besloot om 12 paarden en 4 ruiters ter beschikking te stellen. Op 23.01.1813 ging een deputatie van het gemeentebestuur naar de prefectuur in 's-Gravenhage om zijn voorstel toe te lichten.

De vier ruiters, die door de gemeente Zoetermeer werden geleverd, waren (9):

Adrianus Berkelaar, 24 jaar, boerenknecht,
loteling;

Johannes Borst, 23 jaar, arbeider, loteling;

Martinus van der Boog, 23 jaar, arbeider,
vrijwilliger;

Karl Ferdinand Samuel Torberger, 27 jaar, schilder,
vrijwilliger.

Op drie dagen vond te Zoetermeer de monstering en aankoop van de paarden plaats. Dat werd uitgevoerd door locoburgemeester Arie Vijverberg en de gemeenteraadslieden Cornelis Bos senior en Pieter van Dijk (10). Bij de volgende personen werden paarden aangekocht:

01.02.1813: Cornelis 't Hart, Gerrit Vijverberg,
Adrianus Koetsier, Jasper van den Bosch, Jacob
de Groot, Gerrit van Dijk;

11.02.1813: Pieter Huyser, Gerrit Vijverberg;

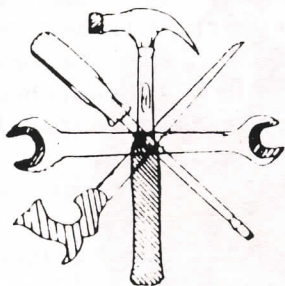
14.02.1813: Hendrik Keet, Pieter Huyser, Gerrit van
Dijk, Job Bos.

De paarden kostten uiteindelijk gemiddeld f. 316,00 per stuk. De zadels en de tuigage werden voor f. 86,00 geleverd door zadelmaker H. Buitenweg te Delft (11). Desgevraagd deelde het gemeentebestuur mee dat de totale kosten f. 7213,00 hadden bedragen (12). In eerste instantie besliste de onderprefect, dat een deel van de kosten door het gemeentebestuur moest worden gedragen

HANG EN SLUITWERK. BEVEILIGINGEN, GEREEDSCHAPPEN, HOUT

V
E
R
F

P
L
A
A
T
M
A
T
E
R

CAMMERAAT

HET ADRES VOOR U !

STATIONSSTRAAT 48
ZOETERMEER
TEL 079-163731

ELEKTR. GEREEDSCHAP, IJZERWAREN, HOBBY-ARTIK., SLEUTELS

K
A
S
T
E
N

S
A
N
I
T
A
I
R

D E B O U W H O F

sanitair, open haarden, wand- en vloertegels, bouwmaterialen, badkamers, elektrische materialen en tuingereedschappen, ijzerwaren, gereedschappen, behang, verf, hout, energie zuinige kachels, verhuurafdeling, dealer van Black en Decker, Makita, AEG, Rijobij.

Alles voor de vakman en doe-het-zelver

Bleiswijkseweg 11, 2712 PA Zoetermeer
telefoon: 079 - 31 07 00

(13), maar toen bleek dat de gemeente slechts f.3400,00 in kas had, werd de zaak zo geregeld, dat de totale kosten in mindering mochten worden gebracht van de lokale belastingaanslag voor het jaar 1814 (14). Overigens, daar Nederland in november 1813 door de Fransen werd verlaten, heeft het hele verhaal Zoetermeer uiteindelijk geen cent gekost! Uiteindelijk leverden Amsterdam, Rotterdam, 's-Gravenhage, Leiden en Utrecht respectievelijk 100, 50, 40, 24 en 20 volledig uitgeruste ruiters (15). Daar Zoetermeer behoorde tot het Haagse contingent, heeft de gemeente dus 10% van het Haagse contingent geleverd.

Noten

- (1) Colenbrander, H.T., Inlijving en Opstand, 1942, p.152
- (2) Bos, A.H., 'Overlijdensbericht', zie Oud Soetermeer VIII/3 (1989), p.13
- (3) Lennep, J.van, Geschiedenis van Noord-Nederland, IV, 1865, p.220
- (4) Lennep, J.van, o.c., p.222
- (5) Colenbrander, H.T., o.c., p.149
- (6) In het Departement van de "Monden van de Maas" (ruwweg Holland en Utrecht) werd dit middels een decreet d.d. 13.01.1813 door de prefect, baron De Stassart, bekend gemaakt.
- (7) GA Zoetermeer, inv.nr.2531: Dossier "Stukken betreffende de uitrusting van 12 cavaleristen, door Zoetermeer aan de Keizer aangeboden, 1813", hierna genoemd "2531". Overigens blijkt de naam van dit dossier niet te kloppen en zou dus moeten luiden: "....4 cavaleristen en 12 paarden...."
- (8) "2531": Brief van de onderprefect aan burgemeester Van Trigt van Zoetermeer d.d. 22.01.1813
- (9) "2531": Lijst d.d. 16.02.1813
- (10) "2531": Rekening d.d. 16.02.1813
- (11) "2531": Brief van Zoetermeer aan de onderprefect d.d. 16.02.1813
- (12) "2531": Brief van de onderprefect aan Zoetermeer d.d. 16.03.1813
- (13) "2531": idem d.d. 23.03.1813

- (14) "2531": Brief van het Dpt.v.Financien d.d.28.06.'13
(15) Naber, J.W.A., Inlijving en Vrijwording.
Geschiedenis van Nederland tijdens de inlijving bij
Frankrijk, juli 1810-nov.1813, 1909, p.151

A.H. Bos(C)1990

DE WERKGROEP INTERVIEWS

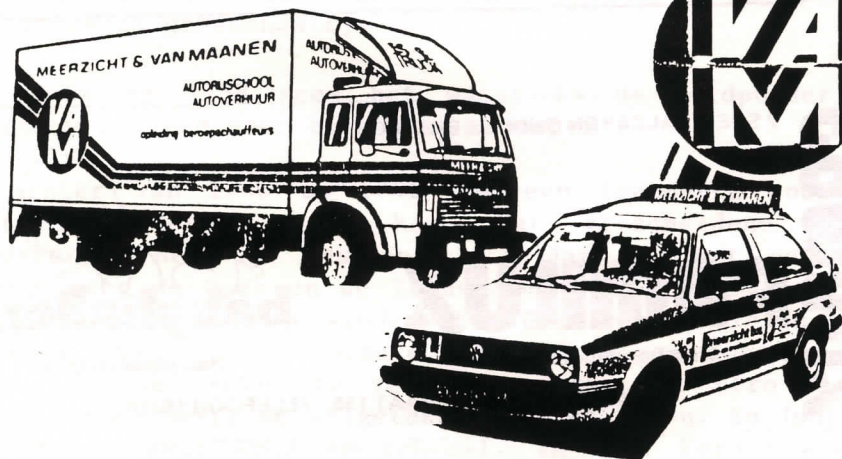
Ongeveer twee jaar geleden is de werkgroep interviews gestart door twee leden van het Historisch Genootschap. De doelstelling is: het vergroten van onze kennis van de historie van Zoetermeer door middel van het interview. Dit wordt bereikt door personen, die waardevolle kennis omtrent het oude Zoetermeer bezitten, een interview af te nemen. Deze interviews worden uitgewerkt en ze verschijnen regelmatig als vaste rubriek in 'T Seghen Waert. Onlangs is besloten dit leuke en belangrijke werk wat professioneler aan te pakken. De groep is hiertoe uitgebreid tot zes leden. Nu kunnen we meer werk verzetten, waarbij we elkaar van verschillende invalshoeken uit stimuleren. Bovendien willen we de samenwerking met het museum bevorderen, zodat - indien gewenst - de interviews inspelen op de onderwerpen van de tentoonstellingen die in het museum worden gehouden. We hopen dat op deze manier 'Interviews' een rubriek wordt waar de lezers van 'T Seghen Waert naar uit zullen zien.

Voor informatie en waardevolle suggesties kunt u terecht bij onze contactpersoon, Gloria Stuijt, Bunzingweide 14, tel. 417175.

verkeersschool en autoverhuur
**& MEERZICHT
VAN MAANEN**

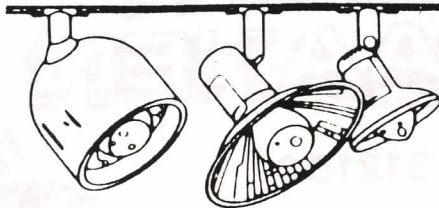
du meelaan 588
zoetermeer 079 - 312100

SPECIALITEIT IN LUXE LEDERWAREN
Dorpsstraat 83, Zoetermeer.
Tel. 16.31.65.

500m² verlichting in Zoetermeer

Vele mogelijkheden en toepassingen. Zowel in modern als klassiek!

Kortom een bezoek waard!

Interieurverzorging
Kleinmeubelen
Verlichting

Zoetermeer:
Dorpsstraat 198
Telefoon 079 166488

FAMILUX

2 SPECIAALZAKEN ONDER EEN DAK

FAMILUX

Huishoudspeciaalzaak

babyhallen

Babyspeciaalzaak

ROOS - DORPSSTRAAT 156 - TELEFOON 163103

FOTO LINTHOUT

Dorpsstraat 68 - Zoetermeer

Telefoon 079-163084

Ook op maandag na 1 uur geopend

UIT HET DAGBOEK VAN EEN ACHTTIENDE-EEUWSE LANDMAN

Mijn over-overgrootvader Paulus Abrahamszoon van der Spek leefde van 1723 tot 1809. Hij oefende het landbouwbedrijf uit in de buurtschap Ruiven, gelegen tussen Pijnacker en Delft, thans Oude Lede genaamd. Op zijn vijftiende jaar begon hij aantekening te houden van onder andere de weersomstandigheden, waterstanden, staltijden van het vee, runderpest, muizenplagen en prijzen. Het leek mij ook voor de leden van 'Oud Soetermeer' interessant enkele gedeelten uit zijn dagboek over te nemen (de oorspronkelijke spelling heb ik deels gehandhaafd).

In September 1738 rees het water in de Zuidpolder van Delfgauw tot een voet boven het zomerpeil.

De winter van 1740 op 1741 was een langdurig koude en gestreng. Het was zo koud dat verscheidene mensen doodvroren. Het ijs was zo sterk dat men met paard en wagens over de Maas en de Zuiderzee reed. Op 15 April nog geen groen sprietje te vinden. Er waren boeren die de helft of meer "van hunne dierbare beesten" zagen omkomen. Men begon allerlei ruigt te verzamelen, nam het stro uit de bedsteden en hakte de wilgetakken van de bomen. In Juni was het nog droevig koud en schraal. In heel Europa was de winter zeer streng geweest, daarna grote droogte.

De jaren 1748, 1749 en 1750 waren, wat het weer betreft, heel mooi, maar 1751 was slecht. In Februari bijna de gehele maand sneeuw. In Maart viel er in de bovenlanden op vele plaatsen 11 tot 12 voet sneeuw (circa drie meter!). Het begrip bovenlanden wordt niet nader omschreven. Mogelijk bedoelde hij de drie noordelijke provincies (zie overigens mijn aantekening onder "Prijzen").

Over 1758 vermeldt Paulus: "een gezegend jaar; grote wasdom van alles". Ook 1759 was bijzonder mooi. Op 12 Februari van dat jaar was het zo warm "dat ik in het blote hemd en in mijn onderbroek heb staan greppelen en het zweet liep nog op de duur van mijn aangezicht af".

*afd. voor tekenen, schilderen,
ontwerpen & hobby*

dorpsstraat 165 2712 ah zoetermeer tel. 079 - 163580

KOOT

oud papier lompen
en metalen
afzet containers
beschikbaar

VLAMINGSTRAAT 30
2713 RS ZOETERMEER

TEL. 079 - 164196

De jaren 1761 en 1762 gaven zomers van grote wasdom te zien. Er was een overvloed aan hooi en er werd ongemeen veel gemolken. Niettemin bleven boter en kaas op een goede prijs. In het voorjaar van 1764 was er in heel Holland veel onrust over het vele water dat overal over de wegen en kaden heen waaide. Het jaar werd echter nog bijzonder goed. Ook 1765 en 1766 waren goede jaren; daar komt bij dat het leek of de veepest toen verdwenen was.

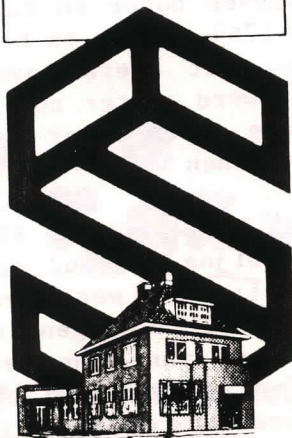
In 1767 begon het omtrent Nieuwjaar te sneeuwen. Daarna vror het zo sterk dat het bijna zo koud was als in 1740. Dat bleef zo tot ver in Mei; toch werd het nog een heel goede zomer. Op 7 September 1772 's morgens drie uur zo een verschrikkelijk onweer dat zes van mijn beesten te water raakten. Bij geburen raakten er resp. 16 en 10 te water. Van anderen zijn enige beesten doodgeslagen en sommige gekwetst geraakt. Het jaar 1774 begon slecht met veel sneeuw, regen en wind. Op 29 Maart stond nog 18 duim water boven het zomerpeil. Eind Mei was het nog zo vinnig koud dat de beesten op het veld stonden te beven.

In Februari 1779 was het zo mooi weer dat men het verschillende avonden zag dauwen alsof men in het beste van de zomer was. En eind Februari begon de perzikenboom al te bloeien. Op 15 April was het zo heet dat de koeien met de tongen uit de mond stonden. Een jaar later laat over-over-opa zijn koeien schreeuwen als wilden vanwege de kou.

Begin Januari 1784 begon het zo streng te vriezen dat men met koetsen, wagens en sleden over de Delftsche Schie en de Maas kon rijden. In dat jaar vermeldt Paulus voor het eerst "spoeling" als veevoeder. De levering van spoeling, die van de Schiedamse distilleerderijen kwam, was niet meer mogelijk, zodat de Schie werd opengehakt en gezaagd, "dat ruim honderd gulden heeft gekost".

In 1774 hoorde men dat in Frankrijk en Noord-Holland de beesten begonnen te sterven. Overal waar men kwam zag men dode lichamen van rundvee. In 1776 vermeldt hij voor het eerst ook de eigen verliezen. Hij had 41 "kostelijke

Uw pand verkopen?
Bel Van der Spek!

van der spek

MAKELAARDIJ, VERZEKERINGEN,
HYPOTHEKEN, TAXATIES
DORPSSTRAAT 50 (t.o. OUDE KERK),
2712 AM ZOETERMEER, 079-167771*

~~van der slik~~

Dealer van:

 Alfa Romeo

 LADA

Kerkenbos 1-5
2715 RP Zoetermeer
Tel. 079-516700 b.g.g. 515151

SPECIAALZAAK

GS
ROOKARTIKELEN

*Zoetermeers enige echte
speciaalzaak*

SIGARENMAGAZIJN SENTEL

DORPSSTRAAT 106 - ZOETERMEER - TEL. 16 42 97.

runderen" op stal, waarvan er 32 stierven. In het voorjaar van 1769 hadden "onze hooggeliefde overheden" een plakkaat laten afkondigen met veel artikelen betreffende rundvee. Ook werd een premie van tienduizend gulden beloofd aan wie een zeker middel tot genezing der besmette beesten zou uitvinden.

Paulus' eerste opmerking over een muizenplaag dateert van 1741. Honderden morgens korenlanden werden door het wroeten zo zwart als de slikwegen. Sommige boeren vingen er in 1 nacht wel 200-300. Nieuwjaar 1743 krioelde het er nog overal van. De maand Januari was nog niet geëindigd of er was nergens meer een muis te bekennen.

Prijzen. Na de zeer strenge winter van 1740/41 moest men 40 gulden voor een pond hooi betalen. In de herfst van 1747 brachten de niet door pest aangetaste beesten wel 250-300 gulden op. Deze bedragen liggen nog hoger dan die ten tijde van de grote depressie van 1930-1939. Een ingezetene die zich op het terrein van de veehandel bewoog, vertelde mij dat men in 1937/38 voor f.200 een hele goeie koe kon kopen. Nu moet men er twaalf maal zo veel voor neertellen. Uit deze enkele voorbeelden kan worden afgeleid, dat langdurige perioden van onafgebroken inflatie, zoals wij die na de tweede wereldoorlog hebben meegemaakt, vroeger onbekend waren. In 1757 was de prijs van de "korengranen" hoog wegens de oorlog in de bovenlanden, waardoor veel koren werd uitgevoerd. Vermoedelijk doelt hij hier op de zevenjarige oorlog (1756-1763), die Frederik de Grote van Pruisen voerde. Een zak tarwe kostte tien gulden, rogge zeven en gerst vijf tot zeven gulden. In 1745 gold de boter om en bij 40 gld het kinnetje (een half vat); in de jaren 1766-1775 gemiddeld 27 gulden.

De politiek komt in zijn daboek nauwelijks ter sprake. Wel noemt hij de bedreiging van ons land door Frankrijk in 1747 en de daardoor gevolgde benoeming van Willem Carel Hendrik Friso tot stadhouder en diens verheffing tot erfstadhouder in de mannelijke en vrouwelijke lijn.

Drs.J.van der Spek

INHOUDSOPGAVE

Ledenbestand	2
In memoriam	3
Activiteitenkalender	3
Verenigingsnieuws	4
Tentoonstelling in 'T Oude Huis	5
Boekje 'Over de oorlog gesproken...'	6
Interview met P.v.Waaij over de oorlogsjaren	9
Open monumentendag	12
Voorouderonderzoek	13
Octrooi Droogmaking Zoetermeerse Meer (III)	15
Zoetermeerders en het Hof van Holland	18
Zoetermeer en de 'Gardes d'honneur', 1813	19
Werkgroep interviews	24
Dagboek achttiende-eeuwse landman	27

DE ZOETERMEERSE KAASHAL

voor:

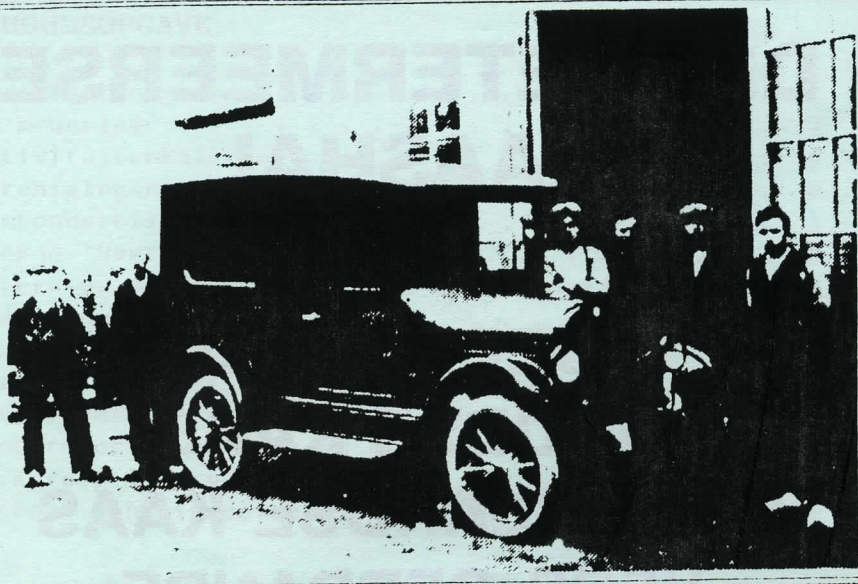
**BOERENKAAS
GOUDSE KAAS
BUITENLANDSE KAAS
VERS GEBRANDE
NOTEN**

en

BOERENKARNEMELK

**KOOPCENTRUM DORPSSTRAAT
TEL. 163445**

ZOETERMEER

Lamboos, in 1918 gestart als wagenmakerij.
De foto toont één van de eerste bestel-
wagens (boter, kaas & eieren) gebouwd op
Chevrolet -1921-

B.V. Carrosseriefabriek Joost Lamboos

Fokkerstraat 9 2722NH Zoetermeer Tel 079-316400 Telex 33241

